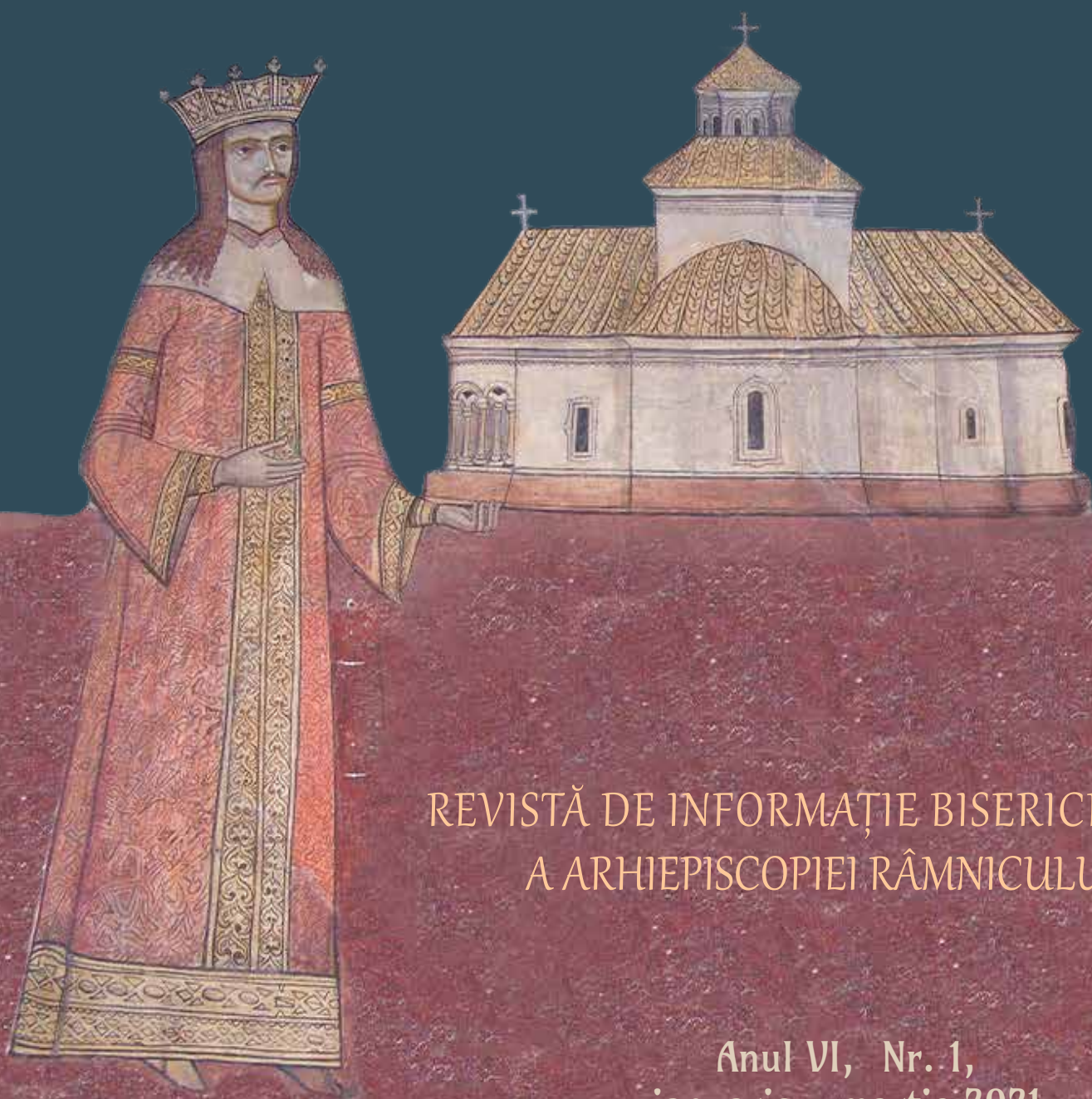

PRAXIS

REVISTĂ DE INFORMAȚIE BISERICESCĂ
A ARHIEPISCOPIEI RÂMNICULUI

Anul VI, Nr. 1,
ianuarie – martie 2021

PRAXIS

Revistă de informație bisericească a Arhiepiscopiei Râmnicului

ianuarie - martie 2021

Cuvântul Ierarhului

- 3 Biserica - pridvor al iubirii și comuniunii universale

Restitutio historiae

- 6 Zestrea de broderii a Mănăstirii Bistrița

Via peregrina

- 8 Biserica „Adormirea Maicii Domnului” de la Grușetu, Costești
10 Mănăstirea Berislăvești, grav afectată de bombardamentele din cele două Războaie Mondiale, după efectuarea lucrărilor de consolidare, a fost redeschisă cultului

Vita monastica

- 11 Arhimandritul Ioan – stareț, ispravnic și ctitor de biserici

Slujire și filantropie

- 12 21 324 persoane au fost sprijinite cu ajutoare în valoare de 750 414,75 lei, pe parcursul anului 2020. Aspecte ale lucrărilor ședinței Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Râmnicului

Colloquim

- 14 „Versul lui Mihail Eminescu era expresia lirică a unui solemn elogiu capabil să pătrundă veșnic în conștiința unui popor”
15 „Mircea cel Bătrân a rămas profund atașat de Biserica Ortodoxă, fiind fiu duhovnicesc al Sfântului Nicodim de la Tismana”
16 Slujbă de pomenire, inaugurarea noii biblioteci și Simpozion național la Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din satul natal al patriarhului Justinian Marina
17 Centenarul nașterii Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921-2021)

Viața parohiilor

- 18 Credincioșii Parohiei Dăești I și-au primit noul păstor sufletesc

In memoriam

- 19 Părintele Nicolae N. Negoescu, model de slujire, înțelegere și întraajutorare

Missionaria

- 20 Binecuvântare arhierescă la începutul noului an în Catedrala Arhiepiscopală din Râmnicu-Vâlcea
21 „Să ne aducem ofrandă Părintelui Ceresc prin faptele pocăinței”
21 „Mulțumirea se transformă în capacitatea persoanei de a se deschide spre comuniunea liberă cu Mântuitorul Hristos”
22 „Credința este prima virtute cu care creștinul pornește către Împărăția lui Dumnezeu”
23 „În sfântul lăcaș, Dumnezeu Se descoperă și vine în întâmpinarea celui ce Îl caută”
23 „Prin rugăciunea curată, mintea Îl vede pe Dumnezeu”
24 „Stă în puterea tuturor să aleagă calea virtuților, însă doar unii oameni umblă în lumină, pe când alții sunt duși prin faptele răutății spre întuneric”
24 „Să nu ne înstrăinăm prin păcate de Dumnezeu, ci să ne așezăm pe treptele pocăinței pe care ni le-a descoperit Mântuitorul Hristos”
25 „Pocăința rupe mintea de păcat și o lipește de pomenirea lui Dumnezeu”
25 „În Biserică se realizează unitatea credincioșilor întru Hristos Domnul”
26 „Maica Domnului este pârga de bucurie a oamenilor întru Dumnezeu”
26 „Teologia Sfântului Grigorie Palama este o teologie trăită”

BISERICA - PRIDVOR AL IUBIRII ȘI COMUNIUNII UNIVERSALE

În lucrarea sa, *Ființă și timp*, filosoful german Martin Heidegger accentua ideea că un element esențial al structurii omului este conștiința „aruncării” lui în lume; pe baza acestui simțământ al dezorientării lui spirituale s-a dezvoltat grija, ca o componentă fenomenologică ce definește întregul mod de ființare al omului. A face parte din lume înseamnă a avea parte de grijă. Faptul de a fi în lume se revelează în forma sa cea mai concretă în întâlnirea cu neliniștea, teama. Și ce poate fi mai apăsător și mai tulburător decât gândul la moarte? „Înainte morții te cutremuri, pentru că îți dai seama că ești candidat la Înviere și vei învia cu Hristos numai în măsura în care ai împlinit cele ale lui Hristos”¹.

Rolul acordat sufletului în învățătura de credință și în viața duhovnicească a făcut ca grija pentru cei morți să devină una dintre componentele de frunte ale pietății creștine și să se exprime în forme din ce în ce mai bogate și mai variate. Izvorată din iubire, grija celor vii pentru starea sufletelor pe care le iubesc, dar care sunt despărțite de ei prin moarte, determină, în mod natural, rugăciunea pentru cei adormiți în Domnul. Chiar dacă în Sfânta Scriptură nu se spune în mod direct să ne rugăm pentru cei morți, întrucât ni se spune că avem datoria de a ne ruga pentru toți oamenii, înseamnă că cei trecuți din această lume nu trebuie excluși de la această oportunitate. Astfel, Sfântul Apostol Pavel, în *Epistola către Timotei*, ne spune: „Vă îndemn deci, înainte de toate, să faceți cereri, rugăciuni, mijlociri, mulțumiri, pentru toți oamenii” (I Timotei II, 1).

Un alt exemplu de rugăciune care apare în Noul Testament și din care putem deduce că practica rugăciunii pentru cei adormiți era o realitate în Biserica primară îl găsim în *Epistola a doua către Timotei*, capitolul I, versetele 16-18, unde găsim următoarea formulare a Sfântului Apostol Pavel: „Domnul să aibă milă de casa lui Onisifor, căci de multe ori m-a însuflețit și de lanțurile mele nu s-a rușinat, ci venind în Roma, cu multă osârdie m-a căutat și m-a găsit. Să-i dea Domnul ca, în ziua aceea, el să afle milă de la Domnul. Și cât de

mult mi-a slujit el în Efes, tu știi prea bine”.

Pe baza acestui text putem face următoarele constatări: Sfântul Apostol Pavel cere să se transmită urări de sănătate unor persoane, dar, în cazul lui Onisifor, urările sunt făcute casei, familiei lui. În timp ce urările pentru diferite persoane se referă la starea prezentă (sănătate!), pentru Onisifor rugăciunea este pentru „ziua aceea”.

Putem deduce de aici că Onisifor nu mai era în această viață în momentul scrierii epistolei. Altfel de ce le-ar ura Pavel sănătate Priscilei, lui Acvila și familiei lui Onisifor, dar nu și lui Onisifor însuși? Fiind trecut în veșnicie, Sfântul Apostol Pavel se roagă pentru îndurarea Domnului pentru el, „în ziua aceea”.

Prin venirea în lume a Domnului Hristos a luat ființă Biserica, din care fac parte toți creștinii, atât cei vii, cât și cei adormiți, după cum spune Apostolul: „Căci dacă trăim, și dacă murim, ai Domnului suntem. Căci pentru aceasta a murit și a înviat Hristos, ca să stăpânească și peste morți și peste vii” (Romani XIV, 8-9). Prin Biserică, cei vii se ostensc pentru a lor mântuire dar ei pot ca prin ea să se ostenească și pentru mântuirea celor plecați dintre noi. În virtutea dragostei ce leagă toate mădulele care alcătuiesc Trupul Mistic al lui Hristos, cei vii, rugându-se pentru cei morți, trăiesc cu nădejdea revederii unora cu alții.

Domnul nostru Iisus Hristos ne-a poruncit să ne rugăm și să purtăm sarcina unul altuia căutând astfel Împărăția lui Dumnezeu nu numai pentru noi, ci și pentru aproapele nostru, întrucât fără iubire de aproapele nu este mântuire: „Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi, unul pe altul, să vă iubiți” (Ioan XIII, 34). Hristos ne învață și ne poruncește să ne iubim unul pe altul nu cu iubire pământească, trecătoare, ci cu iubire cerească, dumnezeiască. Această iubire se manifestă prin rugăciune, prin mijlocirea pentru aproapele către Domnul. Moartea trupească nu poate constitui o barieră de netrecut între mădulele legate prin iubire. Dacă oamenii nu sunt uniți între ei prin iubire, nu pot fi uniți nici cu

1 Pr. Prof. Dr. Constantin NECULA, *Cântare de biruință cântând... Predici la duminicile de peste an*, Ed. Oastea Domnului, Sibiu, 2012, p. 37.

Eficacitatea operei de mântuire a lui Hristos se prelungește prin Duhul, luând forma Bisericii, Trupul lui Hristos care-i cuprinde pe oameni ca pe niște mădulare aflate sub conducerea Capului Hristos, Izvorul luminii și a vieții veșnice.

Dumnezeu care este fundamentul supremei Iubiri. Prin urmare, rugăciunea pentru cei adormiți este rodul afecțiunii noastre către ei. „Eu sunt învierea și viața, cel care crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi” (Ioan XI, 25).

Sfântul Evanghelist Ioan vorbește și despre datoria noastră de a iubi pe Dumnezeu: „Noi Îl iubim pe El, pentru că El ne-a iubit mai întâi pe noi” (I Ioan IV, 19). Această dragoste-răspuns presupune, după Sfântul Vasile cel Mare, o dispoziție proprie a naturii create, o sămânță sau o putere de iubire în ființa omului chemat să ajungă la desăvârșire prin dragoste. „Omul fiind chip al lui Dumnezeu, are capacitatea virtuală de a deveni subiect al

dragostei divine și, într-o măsură oarecare, chiar tinde spre ea. Cel credincios, deci, poate răspunde și trebuie să răspundă la dragostea lui Dumnezeu tot prin dragoste, adică dragostea aceea care se dăruiește spre binele altora, dăruire care merge până la jertfa de sine². El Îl iubește pe Dumnezeu nu numai pentru faptul că Dumnezeu l-a iubit mai întâi, ci și pentru că El este plenitudinea desăvârșirii, care este vrednică de iubire.

Comuniunea eclesială este extensiunea comunitară a Persoanelor Sfintei Treimi.

În Biserică, se formează punți energetice de iubire între membrii ei, ca aparținători ai aceluiasi Trup mistic al lui Hristos. Ființa umană comună are rezonanță în fiecare ipostas, de aceea noi gravităm în jurul lui Hristos, ca Cel ce Și-a asumat firea omenească în întregime.

Prin întreaga Sa activitate mesianică, Domnul nostru Iisus Hristos a săvârșit în Trupul Său dumnezeiesc întreaga lucrare de mântuire a neamului omenesc.

Răscumpărarea câștigată prin „Sângele unui Testament veșnic” (Evrei X, 20) a avut drept consecință cuprinderea și recapitularea ontologică a tuturor oamenilor în Ipostasul divino-uman al lui Hristos.

Prin păcatul strămoșesc, natura umană nu doar a devenit păcătoasă, ci chiar naște păcătoși. Ca protopărinte, Adam ne cuprindea virtual pe toți.

Păcatul săvârșit de el este în mod real și al nostru. După ce Adam a păcătuit, noi toți avem păcatul pentru că trupul păcatului naște păcatul. De aceea, Mântuitorul mai este numit „Adam cel nou” ca recunoaștere a rezidirii spirituale a firii omenești căzute. În Hristos, fiecare

persoană este recapitulată în mod tainic, păstrându-și totuși unicitatea și indisolubilitatea ontologică. Prin brațele lui Iisus Cel Mort și Înviat, am devenit cu toții părtași ai roadelor Jertfei de pe Golgota, căci „precum în Adam toți mor, așa în Hristos toți vor învia” (I Corinteni XV, 20).

Modul în care fiecare persoană este prezentă virtual în Fiul lui Dumnezeu se bazează pe asumarea totală a firii omenești. „În omenitatea lui Hristos sunt cuprinși toți oamenii, în ea găsindu-se plinătatea existenței tuturor”³ ca izvor al vieții veșnice. De aceea, asumarea voluntară a mântuirii obiective devine bun al nostru personal, deoarece „nu este altceva decât însușire de către fiecare dintre noi a ceea ce avem deja virtual în Hristos de la început”⁴.

Hristos îi mântuiește pe oameni întrucât Se extinde în ei prin Duhul Sfânt, încorporându-i în Sine și asimilându-i treptat cu omenitatea Sa înviată. Acest proces se realizează prin epectază, din slavă în slavă, nefiind ceva supraadăugat ființei noastre, ci un act ontologic. Primirea Duhului în noi nu se poate realiza decât în Biserică. Biserica face posibilă parcurgerea actuală prin Duhul a drumului mântuirii credincioșilor uniți prin har cu Hristos, pe care firea umană l-a parcurs virtual prin recapitularea sa, în Hristos. „În procesul de mântuire, Hristos, prin Duhul Sfânt repetă în mod tainic cu Trupul Său tainic, deci cu Biserica – credincioșii uniți cu Sine prin Sfintele Taine – patima, moartea și învierea Sa personală”⁵.

Eficacitatea operei de mântuire a lui Hristos se prelungește prin Duhul, luând forma Bisericii, Trupul lui Hristos care-i cuprinde pe oameni ca pe niște mădulare aflate sub conducerea Capului Hristos, Izvorul luminii și a vieții

3 Arhid. Prof. Dr. Ioan ZAGREAN, Pr. Prof. Dr. Isidor TODORAN, *Dogmatica Ortodoxă - Manual pentru Seminariile Teologice*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2009, p. 199.

4 *Ibidem.*, p. 199.

5 Pr. Prof. Isidor TODORAN, „Aspecte eclesiologice”, în *Mitropolia Ardealului*, An VI, (1961), nr 7-8, pp. 424-445.

2 †HIEROTHEOS VLACHOS, Mitropolit de Nafpaktos, *Sfântul Grigorie Palama Aghioritul*, trad. Paul Bălan, Ed. Bunavestire, Bacău, 2000, p. 263.

veșnice. Părintele Dumitru Stăniloae face astfel trecerea firească de la opera mântuitoare a lui Hristos săvârșită în umanitatea asumată de El, la opera de mântuire în desfășurare, înțeleasă ca extindere a puterii ce iradiază din trupul Său ridicat la deplina stare de îndumnezeire după Înălțarea și șederea de-a dreapta Tatălui, în ceilalți oameni, prin Sfântul Duh.

Comuniunea cu Dumnezeu făcută posibilă de Întruparea Fiului lui Dumnezeu presupune, de asemenea, o comuniune între oameni ce trebuie să fie vizibilă în lume, ca o mărturie a lucrării lui Hristos Însuși, Care a venit ca toți să fie una. Această unire a tuturor nu e o simplă realitate spirituală și invizibilă, ci ea trebuie să se vadă în viața concretă a Bisericii. Când noi suntem în comuniune cu Biserica, suntem în comuniune cu Hristos în plenitudinea Sa. Biserica oferă omului posibilitatea întâlnirii cu Hristos în Sfânta Euharistie.

Participarea la Euharistie reprezintă o participare la Învierea și umanitatea restaurată a lui Hristos, asumată în ipostasul Fiului lui Dumnezeu.

Cuprinderea potențială a noastră în Hristos și calitatea de fii ai lui Dumnezeu și de membri ai Bisericii lui Hristos condiționează realizarea unei legături și a unei colaborări a tuturor oamenilor, în iubire. „Unirea cu Hristos e o unire prin har, adică în dragoste. Nu e o unire panteistă între Hristos și credincios, ci o unire vitală, o unire în dragoste, în care Hristos și credinciosul își mențin personalitatea”⁶. Forma durabilă a acestei cuprinderi și colaborări nu poate veni decât dintr-o dezvoltare a comuniunii, ca o condiție a mântuirii, a salvării oamenilor chiar din greutățile pământești, dar și ca o formă a unității creștine, de a cărei dorință este cuprinsă azi tot mai mult omenirea creștină. „Lucrarea lui Hristos cuprinde firea umană pe care o recapitulează în ipostasul Său. Lucrarea Sfântului Duh, dimpotrivă, cuprinde persoanele, adresându-se fiecăreia dintre ele. Sfântul Duh împărtășește ipostasurilor omenești în Biserică plinătatea dumnezeirii într-un chip unic, personal, impropriată de fiecare om ca persoană creată după chipul lui Dumnezeu”⁷. Raportată la viața omului, recapitularea actuală a tuturor în Hristos nu este estompată de trecerea din această viață. Sufletele celor trecuți la Domnul sunt conștiente de legătura lor cu Logosul Divin „prin a Cărui rană noi toți ne-am vindecat” (Isaia LIII, 5). Resimțirea actului de răscumpărare al lui Hristos Iisus se manifestă și în rațiunea vie și nemuritoare a celui despărțit de trup prin moarte. Mai mult, întrucât este dezlegat de materie, sufletul experiază realitatea originară a omului, se deslușesc „firele” duhovnicești dintre el și ceilalți, vii sau adormiți.

Neputința omului în fața morții îl pune pe gânduri

⁶ Mitropolitul Nicolae MLADIN, *Asceza și Mistica paulină*, Ed. Deisis, Sibiu, 1996, p. 227.

⁷ Vladimir LOSSKY, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, trad. Vasile Raducă, Ed. Bonifaciu, 1998, p. 63.

și îl îndeamnă să caute metode și mijloace de a mai rămâne în legătură cu ceilalți. Din această cauză, Biserica ne pune la îndemână posibilitatea de a ne ruga și de a-i ajuta pe cei adormiți prin manifestarea jertfelnică a iubirii noastre. Prin rugăciune, rămânem în comuniune și comunicare cu cei pe care nu-i mai avem, la aceasta adăugându-se și mijlocirea Jertfei Fiului lui Dumnezeu. În Liturghie Îl sărbătorim pe Hristos - *Paștele nostru*, Cel ce a călcat cu moartea pe moarte.

Pomenirea lui Dumnezeu, a sfinților, a celor vii și a celor adormiți în Liturghie pe discul Proskomidiei este o anticipare a Împărăției Cerurilor. Mijlocirea pe care o face Biserica prin vărsarea permanentă a Sfântului Sânge al lui Hristos poate interveni în

schimbarea stării în care se găsesc sufletele celor morți după judecata particulară.

De aceea, noi avem nădejdea că „Cel ce duce și scoate din iad” (așa cum face referire la Dumnezeu o rugăciune din cadrul slujbei Vecerniei din Duminica Rusaliilor) primește rugăciunile ce se fac cu inimă curată, din iubire, pentru cei pe care nu-i mai avem fizic lângă noi. De fapt, după învățătura Bisericii nu există morți, ci numai vii: „Dumnezeu nu este Dumnezeul celor morți, ci a celor vii” (Marcu XII, 27), răspunde Mântuitorul celor ce-l ispiteau.

Ceea ce ne separă este o trecere într-un alt mod de ființare care se află tot sub stăpânirea lui Dumnezeu.

Însuși Mântuitorul ne încredințează că orice vom cere rugându-ne cu credință vom primi. Bazându-ne pe acest cuvânt, credem cu tărie că rugăciunea noastră poate mângâia un suflet aflat chiar în chinurile iadului, asta în funcție și de conduita lui din clipa morții. De aceea, este necesar să arătăm așadar celor adormiți dragoste și recunoștință prin rugăciune, compasiune și bucurie prin fapte de milostenie, astfel încât osteneala noastră să fie o adăugire la faptele lor bune, înclinând talerul dreptei judecăți de partea celor mântuiți.

În concluzie, comuniunea noastră cu cei pe care îi iubim poate continua și după moarte. Chipul deplin în care se realizează aceasta, se poate vedea în Potirul iubirii euharistice al lui Hristos. În Liturghie, Hristos adună veacurile și generațiile și le sfințește în veșnicie. Jerfa lui Hristos dizolvă granițele spațio-temporale și ne primește pe fiecare cu ai noștri, întrucât Biserica ne îndeamnă la fiecare ectenie: „Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm!”

† VARSANUFIE

Arhiepiscopul Râmnicului

Zestrea de broderii a Mănăstirii Bistrița

Deși este binecunoscută generozitatea voievodului sfânt Neagoe Basarab și a familiei sale față de bisericile din Țara Românească și din întregul Orient creștin, printre bogatele sale daruri care au supraviețuit până astăzi se numără însă extrem de puține broderii: câteva la Muntele Athos, o broderie de dimensiuni monumentale la Muzeele Kremlinului din Moscova, alte două la Belgrad și doar patru în România, păstrate azi în colecția Muzeului Național de Artă al României. Chiar și așa de puțin numeroase, aceste odoare confirmă tradiția „broderiilor Doamnei Despina”, ceea ce în limbaj academic se traduce prin existența în Țara Românească, la începutul secolului al XVI-lea, a unei școli de broderie de înaltă ținută artistică, cu trăsături specifice ce o particularizează în ansamblul atelierelor de tradiție bizantină active în epocă.

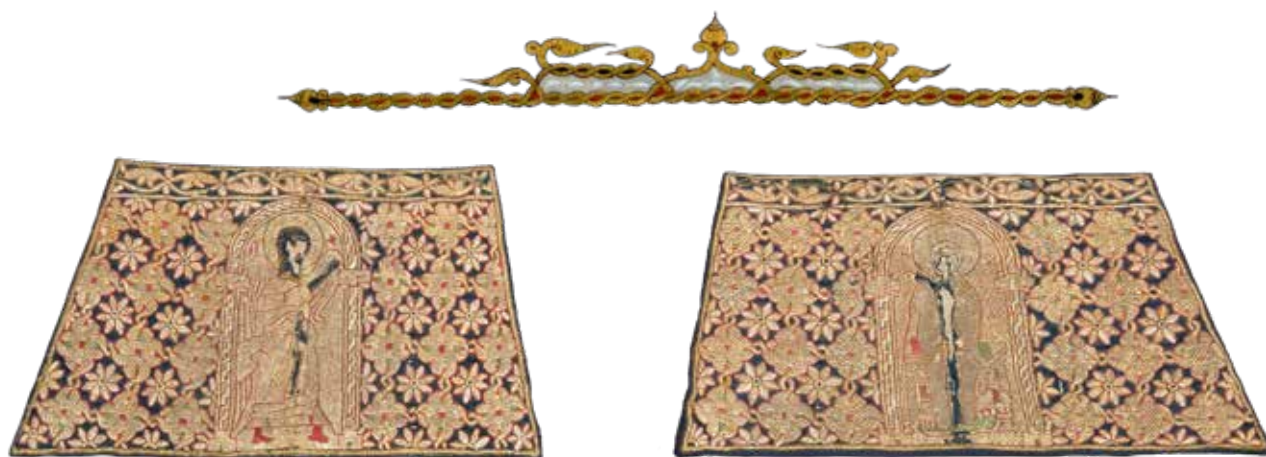
Trei dintre acestea au fost dăruite Bistriței Vâlcene, cel mai probabil, de ctitorii mănăstirii – familia Craioveștilor, în primele decenii ale veacului al XVI-lea, și au avut rolul de veșminte liturgice, fiind purtate de preoții care au slujit în biserica bolniței de aici. Atribuirea se sprijină pe anumite detalii iconografice ce evocă personalitatea fondatorului bolniței, marele ban Barbu Craiovescu sau indică hramul acestui locaș de cult.

Epitrahilul cu portretele monahului Pahomie și al Neagoslavei este piesa-cheie a acestui ansamblu de veșminte liturgice și unul dintre documentele de referință, deși indirecte, ale fondării bisericii bolniței Mănăstirii Bistrița. Broderia este realizată cu fire de argint aurit și mătase colorată, aplicate peste un suport din mătase colorată. Motivele decorative sunt brodate în tehnica bizantină, prin acoperirea suprafeței cu firele de metal prețios, întinse peste țesătura de mătase și fixate pe spatele acesteia cu puncte de prindere discrete. Decorul epitrahilului este reprezentat de ceea ce în mod uzual este denumit în literatura de specialitate un *Deisis* extins și ilustrează momentul Judecății de Apoi, când Maica Domnului, Sfântul Ioan Botezătorul și ceilalți sfinți din jurul tronului divin intră în dialog cu

Mântuitorul Hristos și se roagă pentru mântuirea sufletelor credincioșilor. În epitrahilul de la Mănăstirea Bistrița, Domnul Iisus este brodat acolo unde banda decorativă înconjoară gâtul sacerdotului, imaginea Deisisului fiind continuată pe capetele care coboară în față cu figurile în picioare ale sfinților: Petru, Pavel, Gheorghe, Dimitrie, Ioan Teologul, Matei, Ștefan, Prohor, Marcu și Luca.

Ca o sugestivă ilustrare a funcției simbolice a epitrahilului, privit ca un jug pe care și-l asumă preoții și pe care și-l trec în jurul gâtului pentru a ridica din tina păcatelor sufletele credincioșilor, la capetele de jos ale epitrahilului sunt reprezentate figurile donatorilor – banul Barbu Craiovescu, aici și cu numele de călugărie Pahomie, și soția acestuia, Neagoslava, înainte de a deveni monahia Salomeea. Tot în partea de jos inscripția reține anul realizării broderiei, 7029 de la Facerea Lumii, adică 1521. În lipsa unei date certe despre moartea banului Barbu Craiovescu, această informație, coroborată cu figura îndoliată a Neagoslavei, sugerează faptul că epitrahilul a fost brodat la moartea banului și dăruit în memoria acestuia. Acceptarea acestei

ipoteze atrage după sine și datarea bolniței Mănăstirii Bistrița, anterior dispariției ctitorului său.

Mănecuțele brodate în aceeași tehnică și același stil, ne permit să apreciem că au făcut parte din aceeași danie ctitoricească și că au făcut parte din zestrea de căpătâi a bolniței. Ele sunt decorate cu tema Bunei-Vestiri, cele două personaje ale scenei ocupând poziția centrală a fiecărei mănecuțe, fiind plasate sub o arcadă semicirculară înconjurată de o rețea de flori stilizate, brodate cu fir din argint aurit.

Bedernița este și ea atribuită bolniței Mănăstirii Bistrița, grație scenei Schimbării la Față, reprezentată aici. Folosită foarte rar în decorația acestui tip de veșmânt liturgic, tema iconografică aleasă indică o legătură directă cu sărbătoarea de hram a bolniței. În plus, detaliile tehnice și stilistice de realizare a broderiei confirmă faptul că bedernița a fost cusută în același atelier în care au fost produse epitrahilul și mănecuțele. Inscripțiile în limba greacă brodate pe epitrahil și bederniță, foarte rare pe piesele de epocă din Țara Românească, sugerează și ele apartenența la același atelier.

Documentarea atelierelor de broderie de tradiție bizantină este extrem de văduvită de informații, din păcate. În mod tradițional însă, ele sunt asociate cu activitatea de la curtea Doamnei sau ale boieroaicelor.

În anumite țări s-au păstrat informații despre configurația palatelor medievale care aveau rezervate în aripa dedicată femeilor, în colțul cel mai luminos al construcției, un spațiu dedicat atelierului de broderie. La noi e dificil însă de documentat acest lucru, singura referință că această artă era apanajul aristocrației feminine rămâne legenda despre „broderiile Doamnei

Despina” sau cele atribuite cvasi-legendar altor renumite soții de voievozi. Rarele nume de brodeuze păstrate pe piesele de epocă vin să confirme această tradiție, cum este și cazul Neagoslavei care, din inscripția epitrahilului de la Mănăstirea Bistrița, reiese că ar fi brodat această piesă. Altele, cum ar fi Despineta, Marioara, Sultana sau Cocona, pe lângă faptul că întăresc ipoteza că această ocupație era rezervată femeilor, prin rezonanța aulică a acestor nume, arată că această artă era chiar ocupația predilectă a doamnelor din înalta societate, cum de altfel se poate observa până în vremurile mai apropiate de noi.

Un aspect important al ansamblului de broderii de la Mănăstirea Bistrița este însă faptul că, prin omogenitatea lor stilistică pot documenta începuturile școlii de broderie locale, care a înregistrat o etapă de excelență în timpul Sfântului Voievod Neagoe Basarab, prin grija soției sale, Doamna Milița-Despina. Crescută în sânul ultimei familii de despoți ai Serbiei, dinastia Branković, Despina aduce cu ea la curtea Țării Românești nu doar un trecut de glorie împănate de

pretenții imperiale, dar cel mai probabil și comunitatea de artiste ale acului care îi ținuseră companie la curtea părinților, cu ajutorul cărora reușește să instaleze în țara de adopție primul atelier local de broderie. Din mâinile ei și ale companioanelor sale vor fi ieșit numeroase splendori ale genului, pe care însă nu le putem vedea decât cu puterea imaginației, admirând cele câteva capodopere păstrate până astăzi, cea mai frumoasă rămânând, fără îndoială, dăruită în la Kremlin, și plecată, nu se știe când, de de Argeș.

Emanuela CERNEA

dintre ele
secolul XIX
la Curtea

Biserica „Adormirea Maicii Domnului” de la Grușetu, Costești

Așezată pe locul vechiului centru civic al comunei, într-un spațiu pitoresc, Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, vechea ctitorie a satului Costești, a fost construită înainte de octombrie 1801, când domnitor era Alexandru Moruzi, probabil pe locul alteia mai vechi, prin contribuția egumenului Mănăstirii Bistrița, arhimandritul Constandie, și a enoriașilor trecuți la loc de cinste în pomelnic. Construită din lemn de stejar, adăugită și tencuită ulterior, actuala biserică nu are pisanie, însă textul introductiv al pomelnicului oferă date despre ctitori și perioada ctitoririi acesteia: „*Pomelnicul sfintei și dumnezeiești biserici din satul Costești, unde se numește cătunul Grușetu... unde se prăznuiește sfântul hram Adormirea Sfintei Slăvitei Născătoare de Dumnezeu și pururi Fecioara Maria și Sfântul Marele Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință. Care această biserică din temelie s-a zidit și s-a înălțat în zilele Mării Sale Domnul nostru Io Alexandru Constantin Moruzi, voievod cu blagoslovenia prea sfinției sale părintele episcop al Râmnicului Kir Nectarie și cu toată osteneala sfinției sale, cinstitul părinte arhimandrit egumenul Bistriței, Kir Costandie Peloponisiotul, întru cinstire și mărire numelui marelui Dumnezeu și a Prea Curatei Sale Maici, ca să fie sfinției sale veșnică pomenire. Și s-a scris acest ctitoricesc pomelnic la leat 1804. Ilie D. Merlă Zugravul*”. Biserica a fost inițial zugrăvită în interior, așa cum rezultă din pomelnic, de același pictor, restaurată

(sau completată) în 1833 de către Partenie Zugravul. În fața bisericii s-a construit clopotnița din zid în anul 1840 și păstrează următoarea inscripție: „*În zilele luminatului nostru Domn Alexandru Ghica Voievod, s-au făcut această sfântă clopotniță prin osârdia și cheltuiala preoților și enoriașilor acestei Sfinte biserici, și altora iubitori de Dumnezeu, amin, 1840, iulie, 1*”.

Arhitectura bisericii este simplă, fiind construită în plan dreptunghiular, iar în anul 1885 i s-a adăugat pridvorul. Lăsată în părăsire după 1937, biserica construită din lemn pe temelie de piatră s-a degradat în timp, ajungând aproape de distrugere, mai ales turnul-clopotniță însă a fost reparată între anii 2007-2009.

După relatările istoricului Aurelian Sacerdoțeanu, în comuna Costești, în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, s-au ridicat multe cruci, așezate fie ca semn de hotar, fie hărăzite vreunui hram sau în amintirea unei întâmplări. Unele au fost distruse în mod barbar, răufăcătorii căutând comori sub ele, sau luându-le de la locul lor. Dintre acestea, cea mai veche a fost ridicată în anul 1756 de către arhimandritul Antonie, egumen al Mănăstirii Bistrița între 14 iunie 1741 - 5 aprilie 1754. Lucrată artistic cu inscripții și pomelnic, crucea a fost așezată inițial în locul „Sudos”, marcând

În acel timp hotarul între moșia Mănăstirii Bistrița și proprietățile moșnenilor costeșteni sau, după altă variantă, hotarul între moșia Mănăstirii Bistrița și satele Negrulești și Pietrarii de Sus.

După ce 158 de ani a străjuit neîntrerupt acele locuri și a fost în pericol de distrugere ca și altele, preotul Nicolae Sacerdoțeanu a mutat-o în cimitirul „Ferigile” în anul 1914 și a așezat-o la mormântul învățătorului Dumitru Tănăsescu, ce deslușise buchea pentru copiii satului între anii 1890-1903.

Crucea din Belețești are următoarea inscripție: „Hramu sfântului arfireu (sic) Nicolaie. Pomeni Gospodi: Nicolae, Constandina, Ionică, Ioana, Ion, Ionu... Constandinu, Anuța. 7306 (=1798)”.

Este posibil ca această cruce descrisă de Aurelian Sacerdoțeanu să fie cea găsită în cătunul Belețești, lângă casa părintească a pictorului Ion Diaconu. Ruptă în trei, a fost reparată și adusă în curtea bisericii din Grușetu.

În incinta bisericii se află un fragment de cruce lucrată artistic, care datează din anul 1820 și are o

inscripție în litere chirilice: „Cu ajutorul Sfintei Troițe au ridicatu această sfântă cruce în hramul... Măria a Mitruului... Nicolae, Constandinu, Stana. 7328 (1820)”. Partea de jos a acestei cruci s-a rupt și s-a pierdut cu timpul, dar ce a rămas din aceasta impresionează și astăzi prin chenarul lucrat artizanal ca o dantelărie.

O altă cruce se găsește la Vârfu-Malului: „Cu ajutoriu sfintei Troițe s’au ridicatu acastă sfântă cruce în hramu sfântului ar[hie]reu Niolae. Pomeni Gospodi: Nicolaie diaconu, Stana de[aconița], Ionu diaco[nu], Ioana de[aconița], Gheorghe, Păuna, Ioana... Mihăilă dia[con], Ilinca, Floria, Stanca. 7331 (=1829)”. Și această cruce, descrisă de Aurelian Sacerdoțeanu, este posibil să fie cea recuperată de la Oniță Jidoveanu, care a adus-o din Vârfu Malului, de lângă casa Paraschivei Jidoveanu.

Dacă crucea de Su-Dos a fost recuperată și pusă în curtea bisericii parohiale, și celelalte trei cruci, descrise de Aurelian Sacerdoțeanu în 1935 ca însemne creștine așezate în diferite locuri, au fost aduse din locurile în care și pierduseră semnificația de odinioară și așezate în curtea bisericii Grușetu, fiind fixate la mormântul osemintelor care s-au găsit cu ocazia lucrărilor de restaurare a acesteia.

Mănăstirea Berislăvești, grav afectată de bombardamentele din cele două Războaie Mondiale, după efectuarea lucrărilor de consolidare, a fost redeschisă cultului

După o vreme îndelungată în care a fost închisă cultului, din cauza riscului avansat de prăbușire, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie a inițiat în anul 2015 un amplu șantier de consolidare, restaurare, conservare și punere în valoare a ansamblului monument istoric, care a prilejuit redeschiderea bisericii. Pentru a putea fi săvârșite sfintele slujbe, duminică, 30 ianuarie, Chiriarhul Râmnicului a sfințit cu agheasmă pictura lăcașului de cult și a săvârșit Sfânta Liturghie.

„Zestrea spirituală și culturală a acestei biserici a creat o adevărată punte între lucrarea ctitorilor și generația actuală, martoră la restaurarea acestui lăcaș de cult. Pictura acestui lăcaș de cult, realizată la sfârșitul secolului al XVIII-lea, reprezintă mărturisirea dreptei credințe exprimate prin culoare”, a subliniat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, la finalul slujbei de sfințire cu agheasmă.

Mănăstirea Berislăvești

Ctitorie a biv vel serdarului Alexandru Bucșănescu și a soției sale, Maria, de la mijlocul secolului al XVIII-lea, Mănăstirea Berislăvești poartă prin timp frumusețea arhitecturală și spirituală a vremii, dar și rănille adânci ale trecerii timpului și ale vitregiei vremurilor. La doar câteva decenii după ce fusese primentă de către ctitorii și ostenitorii ei, Mănăstirea Berislăvești a fost incendiată în anul 1788, în timpul războaielor ruso-austro-otomane dintre anii 1787 și 1792, rămânându-i zidurile goale, precum amintește un document din anul 1797.

Ulterior, grele încercări s-au abătut asupra mănăstirii: cutremurul din anul 1802, urmat de cel din 1838, care au deschis alte răni în trupul cicatrizat al ansamblului monahal. Între anii 1850 și 1855 au avut loc mici reparații constând în supraînălțarea clopotniței și înlocuirea învelitorii acoperișului din șită cu tablă. Ansamblul a fost din nou grav afectat de către bombardamentele germane din anul 1916, când în axul absidei Altarului a apărut o crăpătură din golul ferestrei spre cornișă și care, în anul 1931, se mărise atât de mult, încât încăpea în voie mâna omului. După cereri repetate trimise Comisiunii Monumentelor Istorice de către preoții slujitori, abia în anul 1967 a fost realizat un proiect care viza doar restaurarea bisericii și a turnului-clopotniță.

În anul 2015 au început lucrările de consolidare, restaurare, conservare și punere în valoare a ansamblului monument istoric de la Mănăstirea Berislăvești.

Au fost executate lucrări de consolidare a zidurilor, a stăreției și a bisericii. La biserică s-au făcut 38 de forări transversale și longitudinale pentru armarea edificiului. Din luna iulie 2018 s-a intervenit și asupra picturii murale, fiind îndepărtat stratul de pictură, realizat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în tempera și ulei, care din punct de vedere stilistic nu respecta tradiția iconografiei bizantine și postbizantine. Totodată, a fost restaurată piatra și au fost îndepărtate 6 straturi de var care acopereau exteriorul bisericii, unde a fost scos la lumină un decor policrom.

În această perioadă s-au executat, de asemenea, lucrări de finisaje interioare la noul corp administrativ al mănăstirii, a cărui construcție a început în anul 2015.

Arhimandritul Ioan – stareț, ispravnic și ctitor de biserici

Într-un *Miscelaneu* din 1695, lucrare care cuprinde „Rânduiala tunderii în monahism”, „Rânduiala îngropării călugărești”, „Instrucțiuni liturgice” și pagini de „Molitvelnic”, la fila 3 apare în miniatura ce reprezintă o tundere în monahism, un arhimandrit purtând stihar brun, epitrahil verde cu ciucuri, felon alb brodat cu vrejuri și camilafcă. Având părul revărsat pe umeri, barba tunsă scurt, ochi cu arcade larg arcuite, urmărește textul unei cărți pe care o ține deschisă. În fața lui un novice adolescent, în cămașă albă, cu mâinile încrucișate pe piept, ține o pereche de foarfeci. Alături apar grupuri de monahi purtând lumânări, iar în partea superioară apare icoana Deissis cu arhangheli¹.

Imaginea este asemănătoare cu cea din biserica mare a Mănăstirii Hurezi și îl reprezintă pe arhimandritul Ioan, fostul egumen al ctitoriei lui Matei Basarab, Mănăstirea Câmpulung (Muscel), instalat în luna septembrie a anului 1692, drept stareț al Mănăstirii Hurezi. Chipul său a fost pictat și în Bolnița „Adormirea Maicii Domnului” a Mănăstirii Hurezi (1699), Schitul „Sfinții Apostoli” (1700), probabil în trapeza de la Hurezi (1705-1706, degradat), Schitul Fedeleșoiu (1708), Paraclisul „Tuturor Sfinților” de la Mănăstirea Cozia (1710), Mănăstirea Govora (1711), Biserica Mănăstirii Sărăcinești (1717-1718), bolnița Mănăstirii Polovragi, Romanii de Jos (1757), Icoana *Tuturor Sfinților* din colecția Mănăstirii Hurezi.

Arhimandritul Ioan a venit la Hurezi, după propria mărturisire, la 24 septembrie 1692. La Câmpulung, după însemnările de pe *Ceaslovul* românesc din 1692, arhimandritul Ioan îndeplinise ascultarea de egumen timp de trei ani, perioadă în care își dovedise capacitățile organizatorice și cunoștințele teologice, precum și preocuparea pentru transcrierea manuscriselor². Din

rândul copiștilor s-au remarcat în această perioadă Dumitru și ucenicul său Nicola.

Odată cu venirea la Hurezi, arhimandritul Ioan va deveni unul dintre apropiații Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu și a familiei sale, care-i vor încredința isprăvnicia zidirii ctitoriilor domnești: finalizarea construcției Bisericii mari „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, Paraclisul „Nașterea Maicii Domnului” (1696-1697), Bolnița „Adormirea Maicii Domnului”, Schitul „Sfântul Ștefan”, Mănăstirile Polovragi și Surpatele - precum și supravegherea lucrărilor de reconstrucție la Mănăstirea Govora, Mănăstirea Cozia și încheierea celor de la Schitul Fedeleșoiu. Relațiile permanente între Hurezi și Curtea domnească erau întreținute prin frecvențele vizite ale Sfântului Voievod, prin numeroasele danii, care contribuiau la dezvoltarea și susținerea activităților administrative și culturale, cât și prin bogata corespondență a Sfântului Constantin cu arhimandritul Ioan.

În anul 1708, după alegerea Sfântului Antim Ivireanul în demnitatea de mitropolit al Țării Românești și alegerea în scaunul episcopal al Râmnicului a episcopului Damaschin al Buzăului, arhimandritul Ioan se număra, alături de egumenul kir Ioasaf de la Mănăstirea Argeșului și kir Daniil de la Comana, între arhimandriții considerați a fi „obraz vreadnic ca să fie chivernisitoriu aceștii episcopii”³.

În ultimii ani de viață, arhimandritul Ioan, bolnav de podagră, a rămas părintele duhovnicesc al obștii monahale de la Mănăstirea Hurezi și, ajuns la o vârstă înaintată, a trecut la cele veșmice la 15 iunie 1726 și a fost înmormântat în pronaosul bisericii mari a Mănăstirii Hurezi.

lului al XVII-lea, în *Ars Transilvaniae*, I, 1991, Cluj- Napoca, p.14. Alexandru LAPEDATU, *Manuscrisele de la Biserici și Râșca*, București, 1906, p.52.

3 Corina POPA, Ioana IANCOVESCU, *Mănăstirea Hurezi*, Editura Simetria, 2009, p. 33, apud. Ghenadie Craioveanu (Enăceanu), *Condica sfântă*, I, București, 1886, p. 103-105, doc. XXXVII.

1 Violeta BARBU, *Miniatura românească*, București, 2000, p.78, G.POPESCU-VĂLCEA, *Miniatura românească*, p. 113.

2 Corina POPA, *Un cârturar din Cîmpulung de la sfârșitul seco-*

21 324 persoane au fost sprijinite cu ajutoare în valoare de 750 414,75 lei, pe parcursul anului 2020. Aspecte ale lucrărilor ședinței Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Râmnicului

Sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, la Centrul Cultural Sfântul Antim Ivireanul s-au desfășurat sâmbătă, 16 ianuarie 2021, lucrările Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Râmnicului.

Anterior începerii lucrărilor, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie a săvârșit slujba de *Te Deum* la Catedrala Arhiepiscopală „Sfântul Nicolae”, aducându-se mulțumire lui Dumnezeu pentru toate lucrările împlinite în anul care s-a încheiat.

În deschiderea lucrărilor, Chiriarhul Râmnicului a evidențiat că „*anul 2020 rămâne anul rugăciunii, al slujirii și filantropiei desfășurate în Arhiepiscopia*

Râmnicului ca suport duhovnicesc și ajutor concret pentru toți fiii eparhiei, fiind accentuată, în mod aparte, legătura dintre credință și viață creștină”.

Prezentarea rapoartelor de activitate ale sectoarelor administrației eparhiale au reliefat deopotrivă lucrările desfășurate în cadrul Centrului Eparhial, protoierilor, parohiilor și mănăstirilor, dar și activitatea pastoral-misionară și social-filantropică ce a fost intensificată în contextul pandemiei Covid 19.

Pe parcursul întregului an 2020 a fost oferit suport duhovnicesc și ajutor concret persoanelor aflate în izolare la domiciliu, în centre de îngrijire sociale, familiilor cu mulți copii, bătrânilor și persoanelor cu

dizabilități, victimelor violenței domestice, persoanelor private de libertate, persoanelor seropozitive și persoanelor dependente de alcool, în total: **21 324 persoane au primit sprijin în valoare de 750 414,75 lei.**

Din raportul sectorului social a reieșit, de asemenea, că au fost acordate ajutoare materiale, astfel: **alimente oferite pentru 7004 beneficiari, în valoare de 250 249 lei; îmbrăcăminte oferită pentru 2560 beneficiari, în cuantum de 129 377 lei și produse igienico-sanitare pentru 2072 beneficiari în cuantum de 55 835 lei.**

Eparhia și-a continuat activitatea socială desfășurată prin cele **42 structuri instituționale.**

A fost intensificată și activitatea Departamentului de misiune pentru rromi, prin dezvoltarea celor **7 programe educaționale și sociale:** „Șkola si laçi – școala este bună”, „Mirro ghiozdano - Ghiozdanul meu”, „Podema tatipe - Ghetuțe calde”, „Av paș o Del - Vino lângă Dumnezeu”, „Aven te das duma - Copilul tău este important, vino să vorbim despre el”, „Sastipen le romenqe - Sănătatea rromilor”, „Sastipe tirre hurdeske - Sănătatea copilului tău”, care au avut **1900 beneficiari (100**

copii au beneficiat de ghiozdane și rechizite școlare în cuantum de 5000 lei, 100 copii au primit ghetuțe noi în cuantum de 5000 lei, 500 de persoane au beneficiat de pelerinaje sociale, 1200 de persoane au primit articole de îmbrăcăminte și produse alimentare). Pe lângă acestea, au fost acordate ajutoare financiare unui număr de 2000 beneficiari, în valoare totală de 104 500 lei.

Pentru sprijinirea elevilor care nu au putut participa la cursurile online, Arhiepiscopia Râmnicului a oferit 774 de tablete unor elevi din familii cu mulți copii și celor care se pregăteau pentru susținerea examenelor naționale. De asemenea, **2607 elevi au primit la începutul anului școlar 2020-2021 rechizite în cuantum de 110 453,75 lei, iar 2381 elevi de la clasa pregătitoare au primit fișele de lucru pentru disciplina Religie, elaborate de Patriarhia Română și Ministerul Educației și Cercetării.** Arhiepiscopia Râmnicului a oferit **6 burse universitare și postuniversitare și 20 burse lunare pentru elevi, în cuantum de 90 000 lei.**

În plan cultural, Arhiepiscopia Râmnicului a organizat simpozioane, colocvii, expoziții, recitaluri și

alte activități cultural-religioase, iar prin intermediul editurii eparhiale Praxis au fost tipărite volume teologice, revistele *Praxis*, *Martyria* și *Misiunea*, dar și proiecte audio prin care au fost înregistrate cuvinte filocalice și texte ale Sfinților Părinți, prezentate online.

Membrii Adunării Eparhiale au luat act de amploarea lucrărilor Centrului Eparhial, ale proto-popiatelor, parohiilor și mănăstirilor, cu referire la activitățile administrativ-bisericești, culturale, misionare, programele social-filantropice și proiectele educativ-religioase cu tinerii desfășurate în cursul anului 2020.

La finalul anului 2020 erau în desfășurare 42 șantieri la biserici aflate în construcție sau în diferite stadii de consolidare și reparații, iar la 25 de biserici se efectuau lucrări de pictură sau de restaurare.

În cuvântul de închidere a Adunării Eparhiale, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a subliniat necesitatea intensificării activității pastoral-misionare și social-filantropice în anul 2021, mulțumind, în același timp, membrilor Adunării Eparhiale pentru implicarea lor în rodnicile activități din anul trecut.

„Versul lui Mihail Eminescu era expresia lirică a unui solemn elogiul capabil să pătrundă veșnic în conștiința unui popor”

„Universul poeziei eminesciene reprezintă un prilej spre o cugetare adâncă, întrucât Mihail Eminescu era suflet în sufletul neamului său, versul său era expresia lirică a unui solemn elogiul capabil să pătrundă veșnic în conștiința unui popor”, a subliniat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, în cadrul manifestărilor comemorative închinete poetului Mihail Eminescu, la împlinirea a 171 ani de la naștere.

Evenimentul s-a desfășurat în Scuarul Mihail Eminescu din incinta Centrului Eparhial, în prezența oficialităților locale, alături de care au participat preoți și oameni de cultură.

Cuvântul Înaltpreasfinției Sale a reliefat deopotrivă că „Mihail Eminescu, aflat mereu într-o „luptă creatoare, neîncetată, cu limba, cu lexicul, morfologia și sintaxa ei, cu bogăția și rigiditatea formelor ei”, după aprecierile criticului literar Zoe Dumitrescu Bușulenga, a fost văzut de Tudor Vianu drept „un călător al drumurilor lungi” purtând pe sandale praful veacurilor. Iar veacurile erau străbătute și pătrunse de spiritualitatea și cultura creștină, întrucât, pentru poet, „Biserica lui Mateiu Basarab și a lui Varlaam este maica spirituală a neamului românesc care a născut unitatea limbii și unitatea etnică a poporului, este cea care „domnește puternică dincolo de granițele noastre și e azilul de mântuire națională în țări unde românul nu are stat”.

Tudor Vianu, printre multele aprecieri asupra persoanei și operei poetului, reținea faptul că „ideea eternității stăpânește mintea sa într-o asemenea măsură, încât una din atitudinile cele mai obișnuite

ale poeziei sale este considerarea lucrurilor în perspectiva eternității”.

Iar între cele rânduite pentru eternitate sunt și neamurile, pentru că, la doar 21 de ani, la Mănăstirea Putna, în ziua de 15 august 1871, Mihail Eminescu considera că Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului trebuia să fie deopotrivă „religioasă și națională”, pentru că „românii în genere serbează ziua Sfintei Marii ... mama care din sânul ei a născut pe reprezentantul libertății, pe martirul omenirii înlănțuite, pe Hristos ... trecutul nostru nu este decât înfricoșatul coif de aramă al creștinătății, al civilizațiunii. Hristos a învins cu litera de aur a adevărului și a iubirii, Ștefan cu spada cea de flacără a dreptului. Unul a fost Libertatea, celălalt apărătorul Evangheliei. Vom depune deci o urnă de argint pe mormântul lui Ștefan, pe mormântul creștinului pios, al românului mare”.

Poetul este deopotrivă național și universal, iar atingerea universalității se realizează tocmai prin contactul său cu tezaurul spiritual. De altfel, ființa poetică eminesciană este coplesitoare mai ales în postumele sale, în acele zeci de mii de pagini care atestă un univers impresionant”, a arătat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie.

„Mircea cel Bătrân a rămas profund atașat de Biserica Ortodoxă, fiind fiu duhovnicesc al Sfântului Nicodim de la Tismana”

Prin ctitorirea Coziei, Voievodul Mircea cel Bătrân arăta întregii Europe potențialul cultural al artei religioase din Țările Române. Pictura și arhitectura lăcașului de cult au fost concepute sub influența isihasmului. Întemeiată pe tradiția Părinților, înnoirea duhovnicească exprimată dogmatic în scrierile Sfântului Grigorie Palama și în sinoadele acestui secol a exercitat o influență uriașă asupra întregii lumi ortodoxe, atât în plan duhovnicesc, cât și în planul artei creștine, prin capacitatea de sugerare a unei adânci vieți spirituale prin chipurile sfinților ce au fost pictați în pronaosul bisericii închinată Preasfintei Treimi”, a subliniat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie la Mănăstirea Cozia cu prilejul pomenirii Voievodului Mircea cel Bătrân.

Înaltpreasfinția Sa a vorbit și despre rolul misionar al ierarhilor, preoților și călugărilor în secolul al XIV-lea, relații ce consfințeau o tradiție care în secolele următoare, prin daniile voievozilor români, a contribuit decisiv la păstrarea Ortodoxiei în spațiile cucerite de otomani: „În timpul lui Mircea cel Mare, Mitropolia Țării Românești a consolidat relații cu lumea creștină, sporind considerabil

legăturile cu Patriarhia de Constantinopol, cu Biserica bulgară, „grație corespondenței purtate, între anii 1381 și 1393, de către patriarhul Eftimie al Târnovei cu mitropolitul Ungrovlahiei, Antim Critopoulos, cu cea sârbă sau cu marile centre ale monahismului de la Muntele Athos și Sinai. Remarcabil rămâne faptul că peste 20 de documente vorbesc despre relațiile lui cu Biserica Ortodoxă și daniile acordate în Țara Românească și Balcani.

În aceeași perioadă, are loc „prima participare a românilor la un congres internațional”. O delegație a Țării Românești (cu un laic în frunte, boierul Tugomir sau Dragomir), alături de reprezentanții Moldovei, Georgio Samusinis (Gheorghe din Samușeni) și Stanislaus Rotompan, au participat la Sinodul unionist de la Konstantz (1414-1418), din sudul Germaniei.

Pentru dezvoltarea culturii religioase, a sprijinit în repetate rânduri Mitropolia din Târgoviște, ajutând totodată și bisericile din Silistra (Cuvioasa Parascheva), Niculițel (Sfântul Atanasie), Enisala și Murighiol, sau contribuind la repararea Bisericii Domnești din Curtea de Argeș și a vechilor ctitorii ale târgului București, ori ale bisericilor de mir din Drobeta-Turnu Severin, Curtea de Argeș, Câmpulung și Hârtiești (Argeș)”.

Chiriarhul Râmnicului a vorbit despre pictura Mănăstirii Cozia care „se distinge în arta epocii prin sensul euharistic al reprezentărilor sale. Ansamblul iconografic din pronaos înfățișează Sinaxarul, Imnul acatist și Sinoadele ecumenice. Pictura, de o excepțională calitate, aparține artei monastice bizantine paleologe, redescoperind vocația pedagogică a picturii, a cărei coerență este asigurată de ideea jertfei euharistice”.

Slujbă de pomenire, inaugurarea noii bibliotecii și Simpozion național la Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din satul natal al patriarhului Justinian Marina

Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a săvârșit luni, 22 februarie, la Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe – Suiești”, slujba de pomenire pentru patriarhul Justinian Marina, la împlinirea a 120 de ani de la nașterea celui de-al treilea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

În continuarea manifestărilor comemorative, Chiriarhul Râmnicului a sfințit sala mare a bibliotecii „Patriarhul Justinian Marina”. Biblioteca cuprinde cărți dăruite de Patriarhul Justinian Marina bisericilor din satul natal, cărți și studii de teologie, scrieri aghiografice și de beletristică.

La eveniment au participat reprezentanții autorităților locale, ale Bibliotecii Județene „Sfântul Antim Ivireanul” din Râmnicu-Vâlcea, ai societăților culturale din județul Vâlcea, profesori universitari, profesori și elevi de la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae”. Chipul duhovnicesc și lucrarea pastorală, misionară și social-filantropică susținută

de fericitul întru adormire înțâistătător al Bisericii Ortodoxe Române au fost prezentate în cadrul Simpozionului Național „Patriarhul Justinian Marina – 120 de ani de la naștere”.

După cuvântul de întâmpinare al domnului Ionel Michiu, Primarul Comunei Stănești, au fost prezentate următoarele comunicări:

- Înaltpreasfințitului Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, „Patriarhul Justinian Marina, între dragostea locurilor natale și slujirea Bisericii”;
- Pr. Lect. Univ. Dr. Ioniță Apostolache de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Craiova, „Lucrarea apologetică a Bisericii

Ortodoxe Române în timpul păstoririi Patriarhului Justinian”;

- Pr. Prof. Dr. Siluan Dumitru Scurtu, „Muzica bisericească în perioada Patriarhului Justinian. Context istoric și tipărituri”;
- Pr. drd. Gheorghe Florin Tudorescu, „Portretul Patriarhului Justinian în lumina mărturiilor unor personalități de seamă”;
- Pcu. Protos. Antim Motorga, „Documente inedite despre timpurile copilăriei Patriarhului Justinian”.
- Prof. Univ. Dr. Ilie Budică de la Universitatea din Craiova, Facultatea de Științe Economice și Administrația Afacerilor;
- Zenovia Zamfir de la Biblioteca „Sfântul Antim Ivireanul” din Râmnicu-Vâlcea.

Centenarul nașterii Mitropolitului Bartolomeu Anania (1921-2021)

Împlinirea, la data de 18 martie 2021, a 100 de ani de la nașterea Mitropolitului Bartolomeu Anania al Clujului (1921-2011) a prilejuit, în comuna natală Glăvile și în municipiul Râmnicu-Vâlcea, desfășurarea unor evenimente omagiale menite să pună în lumină vocația ctitoricească și activitatea sa literară.

Ana Anania

Vasile Anania

Casa părintească a mitropolitului
Bartolomeu Anania - localitatea Glăvile

Expoziția de carte „Mitropolitul Bartolomeu Anania - apostol al culturii române” la Biblioteca Antim Ivireanul din Râmnicu-Vâlcea

Miercuri, 17 martie, la Biblioteca *Antim Ivireanul* din Râmnicu-Vâlcea a fost vernisată expoziția de carte **Mitropolitul Bartolomeu Anania - apostol al culturii române**.

Expoziția a fost așezată în vitrinele din Holul Central al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea, ca omagiu adus memoriei mitropolitului, devenind deopotrivă expresie a recunoștinței cititorilor vâlceni.

Printre exemplarele expuse, s-au regăsit ediția jubiliară a *Bibliei*, publicată în anul 2001, volumul de istorie și exegeză iconografică *Cerurile Oltului*, cu versiuni în limbile română, engleză și franceză, opera sa literară - proză, poezie, teatru, publicistică. De asemenea, în expoziție s-au aflat lucrări biografice dedicate ierarhului cu semnătura unor oameni de cultură, critici și istorici literari care, grație preocupărilor de cercetare științifică, au contribuit la o cunoaștere profundă și o bună înțelegere a dimensiunii personalității mitropolitului Bartolomeu Anania.

Colocviul „Valențe misionare ale operei Mitropolitului Bartolomeu Anania” la Seminarul Teologic Sfântul Nicolae din Râmnicu-Vâlcea

Evenimentul s-a desfășurat în foaierea Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” și a prilejuit evocarea personalității mitropolitului Bartolomeu Anania de către oameni de cultură, profesori ai prestigioasei instituții de învățământ vâlcean, pentru care a fost deopotrivă un om al culturii și un slujitor al lui Dumnezeu.

Credincioșii Parohiei Dăești I și-au primit noul păstor sufletească

Duminică, 15 februarie, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a avut loc instalarea părintelui dr. Siluan Dumitru Scurtu, ca preot paroh în Parohia Dăești I, Protopopiatul Călimănești, de către părintele protoiereu Nicolae Ceaușu.

Părintele protoiereu, înconjurat de un sobor de preoți, a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica parohială cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” din satul Dăești, la care au participat autoritățile locale și un număr însemnat de credincioși.

La finalul Sfintei Liturghii, părintele dr. Siluan Dumitru Scurtu a fost prezentat credincioșilor și instalat ca paroh al Parohiei Dăești I, primind din partea Părintelui protoiereu: Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce și cheia bisericii, dar și sfaturi cu privire la importanța deosebită a acestui act.

Noul preot a adus mulțumiri Bunului Dumnezeu, pentru toate darurile revărsate asupra sa și, de asemenea, Înaltpreasfințitului Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, pentru încrederea și susținerea acordată, și a împărtășit bucuria trăită oficialităților locale, familiei și tuturor credincioșilor care i-au fost alături în acest moment important al vieții sale.

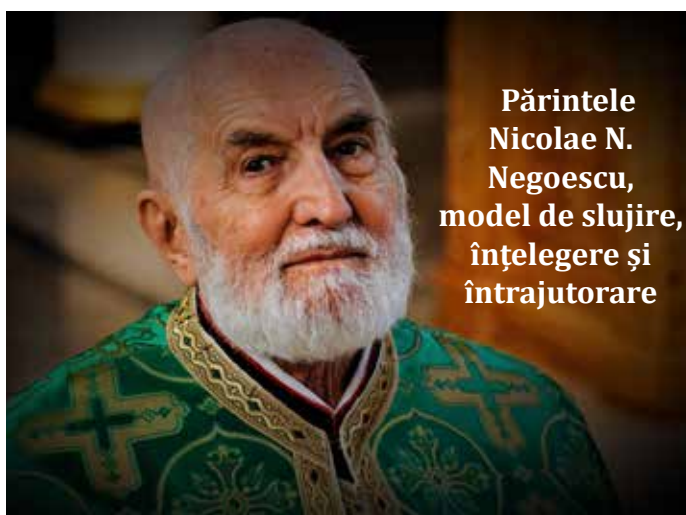
Părintele Dr. Siluan Dumitru Scurtu a fost preot slujitor la Paraclisul Arhiepiscopal „Buna Vestire” din Râmnicu-Vâlcea unde a primit rangul de iconom stavrofor și distincția *Crucea Sfântului Ierarh Antim Ivireanul* din partea Înaltpreasfințitului Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului.

Este profesor de Muzică la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae”, fiind Doctor în Muzică al Universității Naționale de Muzică din București, secția Muzicologie și Vicepreședinte al Asociației Naționale a Corurilor din România.

Pe plan administrativ, a fost Consilier Social și Consilier al Sectorului Învățământ și Activități cu Tineretul din Arhiepiscopia Râmnicului, unde a desfășurat o importantă activitate misionară, continuată și prin activitatea Coralei Preoților din Protoieria Râmnicu-Vâlcea, al cărei dirijor este, cea de dirijor fondator al Formației Vocal-Instrumentale de Muzică Veche a Arhiepiscopiei Râmnicului, precum și al Corului de copii *Brevis*.

A susținut numeroase Concerte la bagheta Coralei *Euphonia* a Filarmonicii *Ion Dumitrescu* din Râmnicu-Vâlcea (dirijor colaborator) și a participat la numeroase evenimente culturale din țară și din străinătate, concerte, concursuri, festivaluri naționale și internaționale, cu turnee în Grecia, Austria, Italia, Bulgaria, Ungaria, Letonia, Lituania, Macedonia și Elveția.

Este autorul volumelor *Martiriul Sfinților Brâncoveni*, Râmnicu-Vâlcea, 2012, *Manual de pravilă bisericească - Sf. Calinic de la Cernica*, Curtea de Argeș, 2010, *Orfeu- 30 de ani în slujba muzicii corale*, Asociația Corală „Orfeu” Curtea de Argeș, 2007; *Gelu Ciuculescu - Maestru muzical și exemplarul dascăl argeșean*, Asociația corală Orfeu Curtea de Argeș, 2007, precum și a numeroase articole, studii și recenzii.

Părintele Nicolae N. Negoescu, model de slujire, înțelegere și întrajutorare

Mesajul de condoleanțe transmis de Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, la slujba de înmormântare a Preotului Nicolae N. Negoescu.

Cu multă tristețe am aflat de mutarea la cele veșnice a Părintelui Nicolae N. Negoescu, cel care, încărcat de ani și de vrednicii, a îmbrățișat în inima sa mărinoasă, deopotrivă dragostea familiei și a fiilor săi duhovnicești.

Părintele Nicolae s-a născut la 1 noiembrie 1931 în satul Greblești, comuna Căineni, aflată atunci în județul Argeș, în familia preotului Nicolae I. Negoescu, care i-a devenit model de slujire pentru întreaga viață. Avea să afle, cu mult înainte de a merge la școală, că preotul este îndrumător și mijlocitor către Dumnezeu pentru sine, pentru propria familie, pentru toți fiii și fiicele duhovnicești din parohia lui, pentru toată lumea, ca cel care și-a asumat o misiune încărcată de responsabilitate, jertfelnicie și mult curaj, spre a fi stâlp de lumină.

A urmat cursurile Școlii primare din Greblești, la clasa învățătorului Ștefan Bucur, apoi Școala rurală primară mixtă, iar din toamna anului 1941 cursurile Liceului „Alexandru Lahovary” din Râmnicu-Vâlcea. La finalul clasei a IV-a, pentru că nu avea „origini sănătoase”, tatăl preot era considerat a face parte din rândul chiaburilor, nu i s-a permis continuarea studiilor la acel liceu și, în urma susținerii unui nou examen, a fost admis la Școala Comercială care se înființase în clădirea vechiului Seminar Teologic din Râmnicu-Vâlcea.

Tatăl său, Preotul Nicolae, dărz și foarte atent în privința educației fiului său, nu a fost de acord cu profilul școlii și l-a retras de la această școală și abia după un an a fost reînscris la cursurile Liceului Alexandru Lahovary, pregătindu-se în particular pentru recuperarea materiei pierdute și absolvind liceul în anul 1951.

Din perioada liceului se hotărâse să urmeze cursurile unei facultăți de teologie, astfel încât în ultimii ani de studii liceale și-a conturat un discurs apologetic privitor la sublimitatea preoției și frumusețea slujirii lui Dumnezeu și a semenilor.

În anul 1951 a fost admis la Institutul Teologic din Sibiu, unde a studiat în primii doi ani, pentru ca din anul al III-lea, împreună cu toți colegii răgățeni, la propunerea Patriarhului Justinian Marina, să meargă la Institutul Teologic de grad universitar din București, unde a studiat în anii III și IV, fiind licențiat în anul 1955. A rămas în amintirea celor care l-au cunoscut ca fiind studios și aplecat spre cele duhovnicești.

După terminarea studiilor teologice, a urmat cursurile Institutului Pedagogic de trei ani din Cluj-Napoca, la finalul căroră, timp de 10 ani, a fost profesor de Limba română la Școala Generală din Boișoara și la alte două școli din județul Sibiu. Se căsătorise între timp. Împreună cu soția sa Elena a fost binecuvântat cu nașterea a trei copii: Nicolae Daniil, Maria Elena și Gabriela Mihaela.

A renunțat la profesorat după pensionarea tatălui său, Preotul Nicolae I. Negoescu, iar la 15 aprilie 1973 a fost hirotonit preot pe seama Parohiei Greblești din satul său natal.

În slujirea și misiunea preoțească a așezat mai întâi credința puternică în Dumnezeu, apoi dragostea către oameni, bunăcuviința, smerenia și râvna lăuntrică pentru Hristos. Riguros în respectarea canoanelor și cu bunăvoință spre îndreptarea fiilor săi duhovnicești, a împletit lucrarea administrativă cu cea duhovnicească. A refăcut acoperișul Bisericii parohiale „Sfânta Filoftea” (construită între anii 1910-1912), apoi și cel al bisericii vechi cu hramurile „Sfântul Ierarh Nicolae” și „Sfânta Cuvioasă Parascheva”, înlocuind vechea țiglă de la 1792 cu tablă. Tot la Biserica „Sfântul Nicolae” a refăcut temelia și a consolidat-o, refăcându-i zidul împrejmuitor de piatră. S-a îngrijit, rând pe rând, de restaurarea și înfrumusețarea bisericilor, a reorganizat cimitirul și incinta parohială.

O bucurie aparte a trăit-o începând cu anul 1997 când fiul său Nicolae Daniil a fost hirotonit pe seama Bisericii Sfânta Filoftea din Greblești, continuând firul tradiției acestei vechi familii preoțești care a slujit în comunitate timp de un secol. Bucurii alese a trăit și la nașterea celor cinci nepoți: Mihaela-Alexandra, Filip-Radu, Ioana-Elena, Nicolas și Paisie, care au luminat căruntețile sale cu sinceritatea și noblețea lor sufletească.

A fost apreciat de către enoriași dar și de preoții tineri, căroră le era sfătuitor apropiat dar și un model de slujire, înțelegere și întrajutorare chiar după ce s-a pensionat, în anul 2000.

Părintele Nicolae N. Negoescu a rămas în amintirea celor care l-au cunoscut ca fiind un om onest, un preot jertfelnic, care a luptat cu toate încercările pe care Bunul Dumnezeu le-a îngăduit. A fost un părinte blând și destoinic, care a răspuns mereu tuturor solicitărilor credincioșilor, încercând în toate zilele vieții sale „să se facă tuturor toate”, ca să dobândească pe cei mai mulți, sau măcar pe unii să-i ducă spre mântuire. A căutat să fie apropiat de cei aflați în nevoi și suferințe, duhovnic înțelegător și ostenitor desăvârșit în slujirea Mântuitorului Hristos și a credincioșilor săi.

În momentele de grea încercare pentru familia sa și pentru credincioșii Parohiei Greblești din Protoieria Călimănești, ne rugăm Mântuitorului Hristos, Arhiereul Cel Veșnic, să așeze sufletul Părintelui Nicolae N. Negoescu în ceata dreptilor, în lumina, pacea și iubirea Preasfintei Treimi.

Veșnica lui pomenire din neam în neam!

Cu părintești binecuvântări și condoleanțe pentru familia îndoliată și pentru toți cei îndurerați,

† VARSANUFIE
Arhiepiscopul Râmnicului

Binecuvântare arhierescă la începutul noului an în Catedrala Arhiepiscopală din Râmnicu-Vâlcea

În prima zi a noului an, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a săvârșit Sfânta Liturghie la Catedrala Arhiepiscopală „Sfântul Ierarh Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea.

Împărtășind cuvânt duhovnicesc preoților și credincioșilor, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie a arătat că „Tăierea împrejur a Domnului ne-a reamintit că am intrat într-un legământ nou cu Dumnezeu și că am fost tăiați împrejur „cu tăiere împrejur nefăcută de mână, prin dezbrăcarea de trupul cărnii, întru tăierea împrejur a lui Hristos” (Coloseni II, 11).

Sfântul Apostol Pavel ne încredințează că „Legea ne-a fost călăuză spre Hristos, pentru ca să ne îndreptăm din credință. Iar dacă a venit credința, nu mai suntem sub călăuză. Căci toți sunteți fii ai lui Dumnezeu prin credința în Hristos Iisus” (Galateni III, 25-26).

Tăierea împrejur a Domnului este deopotrivă o adevărată realitate întrupării Mântuitorului

Hristos după cum și Sfântul Efrem Sirul învață: «Dacă n-a fost trup, pe cine a tăiat Iosif împrejur? Cel ce a fost cu trup adevărat S-a și tăiat împrejur ca un om, și cu sângele Său S-a roșit Pruncul, ca un fiu omenesc și, durându-L, plângea, precum se cădea firii omenești».

În explicarea înțeleșurilor duhovnicești ale Legii vechi Sfântul Maxim Mărturisitorul descoperă toată adâncimea tainelor ce vor fi descoperite în Legea nouă, a harului. Fiecare moment proniator din Vechiul Testament anunță în chip profetic revărsarea darurilor Duhului Sfânt, trimis de Hristos cel înviat peste Sfinții Apostoli și prin aceștia peste toți creștinii. Condacul Praznicului Tăierii Împrejur deslușește în chip minunat că «Domnul tuturor rabdă tăiere împrejur și taie ca un Bun greșelile celor muritori».

Sfântul Grigorie Palama vorbește în acest sens despre «începutul urmării și petrecerii vieții în Hristos, prin mijlocirea unei vieți după porunca lui Hristos și după petrecerea Evangheliei, având drept scop biruința asupra patimilor prin luptele duhovnicești pregătindu-ne viața cea fără de dureri, nestricăcioasă și cerească», a încheiat Înaltpreasfinția Sa.

„Să ne aducem ofrandă Părintelui Ceresc prin faptele pocăinței”

Fără pocăință, nimeni nu este vrednic nici „măcar de primirea cuvintelor dumnezeiești, cu atât mai mult nu este vrednic să-L primească pe Mântuitorul Hristos”, a subliniat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, duminică, 10 ianuarie, la Sfânta Liturghie săvârșită la Catedrala Arhiepiscopală „Sfântul Ierarh Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea.

Continuând cuvântul de învățătură, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie a arătat că «trebuie să ne facem vrednici prin pocăință sau, mai bine zis, să ne aducem

ofrandă Părintelui Ceresc, Celui ce poate să facă vrednici din nevrednici. «Pocăința, spune Sfântul Grigorie Palama, rupe mintea de păcat și o duce la unirea cea după har și împreună-petrecerea cu Dumnezeu care se săvârșește tainic, în inima omului».

Prin pocăință și împărtășirea cu Trupul îndumnezeit al lui Hristos, omul este cu totul transformat. Sinergia, conlucrarea dintre voința omului și harul lui Dumnezeu stă la baza fiecărei trepte din înălțarea către El.

Tristețea omului pentru păcate devine o „tristețe fericită”, căci în inima lui Îl găsește pe Dumnezeu, iar de atunci lacrima îndurerată se prefăce în dulce (Psalmul CXVIII, 103). Cererea de rugăciune se prefăce în mulțumire, iar meditarea mărturiilor dumnezeiești este veselia inimii”.

Totodată, Chiriarhul Râmnicului a subliniat că „omul care L-a primit pe Hristos trebuie să-și conformeze lucrările și gândurile după voința Domnului, să rămână mai presus de patimi și să vestească virtuțile Celui ce a binevoit a locui în noi, după cum ne îndeamnă și Sfântul Ioan Gură de Aur: «Să ne schimbăm cât mai este vreme și să ne ridicăm din păcate! Putem, dacă voim! Dacă mulți din cei dinainte de venirea harului s-au ridicat din păcate, cu mult mai mult după ce harul a venit».

Harul lui Dumnezeu se păstrează prin lucrarea poruncilor, iar faptele poruncilor devin temelii pentru viața cea veșnică”, a accentuat Înaltpreasfinția Sa.

„Mulțumirea se transformă în capacitatea persoanei de a se deschide spre comuniunea liberă cu Mântuitorul Hristos”

Mulțumirea este starea sufletească a „omului care recunoaște bogăția darurilor împărtășite de Dumnezeu, nesfârșita Sa purtare de grijă dar, mai cu seamă, posibilitatea ca omul să poată participa, prin îndumnezeirea sa, la viața divină, să se împărtășească cu Dumnezeu”, a spus Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, duminică, 17 ianuarie, la Sfânta Liturghie pe care a săvârșit-o la Paraclisul Arhiepiscopal „Sfântul Grigorie Teologul”.

Totodată, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie a arătat că „tămăduind boala celor zece leproși, Mântuitorul Hristos îi cheamă nu doar la reluarea vieții cotidiene în sănătatea trupească pe care le-o îngăduise Dumnezeu înainte de a se îmbolnăvi de lepră, ci la o stare nouă, după un timp ce putea deveni cu totul folositor spre a spori în comuniune”.

„Credința este prima virtute cu care creștinul pornește către Împărăția lui Dumnezeu”

„Minunea vindecării orbului descoperă nemărginita iubire a lui Dumnezeu față de oameni, dar și curăția inimii, smerenia și credința puternică a celui care, nevăzător fiind, își așezase întreaga nădejde în mila Mântuitorului Hristos”, a reliefat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, în exegeza pericopei evanghelice de duminică, 24 ianuarie.

„Credința celui care fusese mai înainte nevăzător trebuie înțeleasă ca o deschidere a sufletului către comuniunea cu Dumnezeu. Deși nu putea să se împărtășească de vederea luminii fizice, mărturisirea orbului - «Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!» - a devenit lumină pentru cei care, având inima învățată, trăiau în întunericul necunoștinței.

Domnul nostru Iisus Hristos era Însăși Lumina Care Se întrupase pentru a aduce lumii vedere, credință celor cărora le lipsea, dar și, lucru cu adevărat

important, mântuirea neamului omenesc. Adevărind credința orbului, «Vezi! Credința ta te-a mântuit», Mântuitorul Hristos ne încredințează de fapt că mântuirea este primită ca dar de la Dumnezeu, însă fiecare dintre noi are datoria de a-și mărturisi credința prin faptele care îl așază în comuniune cu Dumnezeu.

Credința este prima virtute cu care creștinul pornește către Împărăția lui Dumnezeu, fiind astfel o necesitate ființială a omului. Doar cel nebun poate spune că «nu este Dumnezeu» (Psalmul XIII, 1).

Vindecarea orbirii depășește hotarele firii umane și mărturisește prezența lui Dumnezeu în actul tămăduirii. Împreună cu vederea trupească, cel care mai înainte fusese nevăzător a dobândit și vederea duhovnicească, fapt pentru care rămâne lângă Mântuitorul, adevărind roadele credinței prin care Dumnezeu Se slăvește în oameni”, a încheiat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie.

„În sfântul lăcaș, Dumnezeu Se descoperă și vine în întâmpinarea celui ce Îl caută”

Dumnezeu nu doar l-a chemat pe Dreptul Simeon la înțelegerea cuvintelor profetice, ci i-a oferit și cea mai mare vrednicie: de a-L ține în brațe pe Cuvântul Întrupat”, a subliniat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, în cuvântul de învățătură împărtășit preoților și credincioșilor care au participat la Sfânta Liturghie la Catedrala Arhiepiscopală din Râmnicu-Vâlcea.

Continuând cuvântul de învățătură, Înaltpreasfinția Sa a arătat că „așezarea Mântuitorului în brațele Dreptului Simeon a fost un act care a adeverit smerenia Domnului. Smerenia Domnului Iisus Hristos a depășit putința de înțelegere a firii umane și a prilejuit celor din templu cunoașterea tainei lui Dumnezeu ce a fost oferită ca experiență duhovnicească după îndelungă rugăciune și curățire a inimii.

Starea dobândită de Dreptul Simeon la vederea Mântuitorului a fost o stare de cunoaștere duhovnicească ce ne încredințează că, în sfântul lăcaș, Dumnezeu Se descoperă și vine în întâmpinarea celui ce Îl caută.

Rugăciunea «acum liberează pe robul Tău, Stăpâne,

după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta», ne descoperă că mântuirea este primită ca dar de la Dumnezeu, însă noi trebuie să lucrăm permanent spre a fi în comuniune cu Acesta. Lucrul acesta a fost tâlcuit și de Sfântul Grigorie Palama: «căci dacă Fiul lui Dumnezeu n-ar fi coborât din ceruri, am fi lipsiți de nădejde în ce privește urcarea la cer; dacă nu S-ar fi întrupat, n-ar fi pățimit în trup, n-ar fi înviat și n-ar fi fost înălțat pentru noi, n-am fi cunoscut excesul iubirii lui Dumnezeu pentru noi»”.

„Prin rugăciunea curată, mintea Îl vede pe Dumnezeu”

Mândria, lipsa smereniei, nu ne lasă să vedem „cu adevărat realitatea noastră și a lui Dumnezeu, întrucât se apropie de Dumnezeu numai acela care s-a curățit prin virtute de patimi”, a spus Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, în cuvântul de învățătură împărtășit preoților și credincioșilor duminică, 20 februarie, la Catedrala Arhiepiscopală din Râmnicu-Vâlcea.

Vorbind despre rugăciune, Chiriarhul Râmnicului a subliniat: «rugăciunea este întărirea și luminarea

sufletului. Și este nevoie să se facă neîncetat nu pentru a-L îndupleca pe Dumnezeu spre împlinirea vreunei anume cereri, ci pentru a adevăra că omul se întoarce la Dumnezeu și vrea să rămână neîncetat lângă El, spre a fi al Lui și părtaș darurilor Lui». Sfântul Grigorie Palama, în Omilia la parabola Evanghelică a vameșului și a fariseului, precizează că «rugăciunea constituie un demers de cerere și de recunoștință, în timp ce promisiunea făcută lui Dumnezeu este calificată ca vot, ca făgăduință». Modelul de smerenie pentru fiecare credincios rămâne Mântuitorul Hristos, învățându-ne să fim smeriți pentru că din smerenie vine mântuirea noastră.

Smerenia și rugăciunea sunt mijloace duhovnicești de a-l ridica pe om la Dumnezeu. Noi Îl chemăm pe Dumnezeu în rugăciunile noastre fără încetare, pentru a fi fără încetare cu El”, a încheiat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului.

„Stă în puterea tuturor să aleagă calea virtuților, însă doar unii oameni umblă în lumină, pe când alții sunt duși prin faptele răutății spre întuneric”

În Duminica Înfricoșătoarei Judecăți, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a săvârșit Sfânta Liturghie la Mănăstirea Mamu.

Tâlcuind pericopa evanghelică, Înaltpreasfinția Sa a precizat că „Sfântul Evangelist Matei ne încredințează, de fapt, că ne sunt oferite premisele Împărăției lui Dumnezeu, iar întreaga viață creștină trebuie să devină o realizare a acestora.

Nu cere Dumnezeu de la noi lucruri imposibil de realizat. Stă în puterea tuturor să aleagă calea virtuților, însă doar unii oameni umblă în lumină, pe când alții sunt duși, prin indiferența față de semenii și prin faptele răutății, spre întuneric.

Pentru a moșteni împărăția pregătită de la

întemeierea lumii, persoana umană trebuie să răspundă în integralitatea ei apelului tainic al Duhului Sfânt, uitând de sine pentru slujirea lui Dumnezeu și a aproapelui.

În felul acesta, slujirea aproapelui se transformă în stare de jertfă care ne ajută să descoperim lucrurile create drept daruri prin care Dumnezeu ne arată iubirea și purtarea Sa de grijă, învățându-ne, totodată, ca și noi să ne milostivim față de cei aflați în suferință.

Pregătirea omului pentru întâlnirea cu Dumnezeu se face duhovnicește prin conștientizarea caracterului trecător al lumii. De aceea, suntem chemați să avem privirea ațintită către Împărăția lui Dumnezeu și să alegem viața virtuoasă căci, învață Sfântul Grigorie Palama, «toată virtutea și imitarea lui Dumnezeu prin puterile noastre face pe cel ce le are vrednic de Împărăția Cerurilor».

„Să nu ne înstrăinăm prin păcate de Dumnezeu, ci să ne așezăm pe treptele pocăinței pe care ni le-a descoperit Mântuitorul Hristos”

Nelepădând aplecarea spre cele rele și supunerea sub ele, omul se înstrăinează, se îndepărtează de Dumnezeu și de viața veșnică”, a spus Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, duminică, 14 martie, la Catedrala Arhiepiscopală „Sfântul Ierarh Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea.

„Pocăința rupe mintea de păcat și o lipește de pomenirea lui Dumnezeu”

Rugăciunea îl înalță pe om de pe pământ la cer, iar pe tronul harului omul îl găsește pe Dumnezeu”, a subliniat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, după citirea Canonului cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul.

„Pocăința rupe mintea de păcat și o lipește de pomenirea lui Dumnezeu. Aceasta este condiția principală pentru ca cineva să poată primi în sine Cuvântul lui Dumnezeu care poate să mântuiască sufletele noastre. Sfântul Ioan Gură de Aur învăța că trebuie «să ne schimbăm cât mai este vreme și să ne ridicăm din păcate. Putem dacă voim. Dacă mulți din cei dinainte de venirea harului s-au ridicat din păcate, cu mult mai mult după ce harul a venit».

În slujba Canonului Mare ne încredințăm că rugăciunea este întărirea și luminarea sufletului, adeverind că omul se întoarce la Dumnezeu și vrea să rămână neîncetat lângă El, spre a fi al Lui și părtaș darurilor Lui”, a accentuat Înaltpreasfinția Sa.

*„În Biserică se
realizează unitatea
credincioșilor întru
Hristos Domnul”*

În Biserică se realizează unitatea credincioșilor întru Hristos Domnul, unitate care este icoană a „Unității depline dintre Persoanele Sfintei Treimi: „Și toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale sunt ale Mele și M-am preaslăvit întru ei” (Ioan XVII, 10)”, a arătat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, în cuvântul de învățătură împărtășit preoților și credincioșilor care au participat la Sfânta Liturghie în Duminica Ortodoxiei la Catedrala Arhiepiscopală din Râmnicu-Vâlcea.

„Textul liturgic cuprins în slujba din Duminica Ortodoxiei descoperă faptul că cinstirea icoanelor este o tradiție apostolică: «Căci cu luarea trupului ai luat și toate însușirile lui. Pentru aceasta înscriind chipul asemănării Tale, cu cuviință îl sărutăm, spre dragostea Ta înălțându-ne; și dintr-însul luăm harul tămăduirilor, urmând dumnezeieștilor așezăminte ale Apostolilor». Astfel, principala funcție dogmatică a icoanei este aceea că ea mărturisește adevărul Înomenirii Fiului lui Dumnezeu, Cea de-a doua Persoană a Sfintei Treimi și posibilitatea îndumnezeirii omului ca și consecință a înomenirii Acestuia. Icoana este, astfel, mărturisitoare a adevărului fundamental că Fiul lui Dumnezeu, Cuvântul, S-a făcut om: «Ridicatu-s-a osândirea strămoașei Eva, de Dumnezeu Născătoare, că tu curată ai născut pe Stăpânul tuturor în chip de negrăit; a Căruia asemănare acum pe icoane o sărutăm»”.

„Maica Domnului este pârga de bucurie a oamenilor întru Dumnezeu”

Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a săvârșit Sfânta Liturghie în ziua praznicului Bunei Vestiri la Paraclisul Arhiepiscopal din municipiul Râmnicu-Vâlcea. Cu acest prilej, Înaltpreasfinția Sa a sfințit icoanele împărătești din catapeteasma bisericii, care au fost restaurate, precum și altarul de vară construit în apropierea lăcașului de cult.

În cuvântul de învățătură împărtășit preoților și credincioșilor, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie a arătat că „Maica Domnului s-a făcut pe sine purtătoare a iubirii milostive a lui Dumnezeu față de oameni.

Sfântul Grigorie Palama ne-a încredințat că numai Maica Domnului s-a arătat mai presus de orice fire Mamă a lui Dumnezeu din fire și prin nespusa naștere a devenit Împărăteasă a întregii făpturi din lume, căci prin Cel făcut din ea s-au făcut toate și fără El nu s-a făcut nimic din ce s-a făcut (Ioan I, 3).

Maica Domnului este cea care ni L-a apropiat pe Dumnezeu cel mai mult, din trupul ei luând trup omenesc Fiul lui Dumnezeu spre înomenirea sa. Prin înomenirea Fiului lui Dumnezeu, omul L-a putut vedea pe Dumnezeu și astfel să înțeleagă mai lămurit Cuvântul Său Cel veșnic”.

„Teologia Sfântului Grigorie Palama este o teologie trăită”

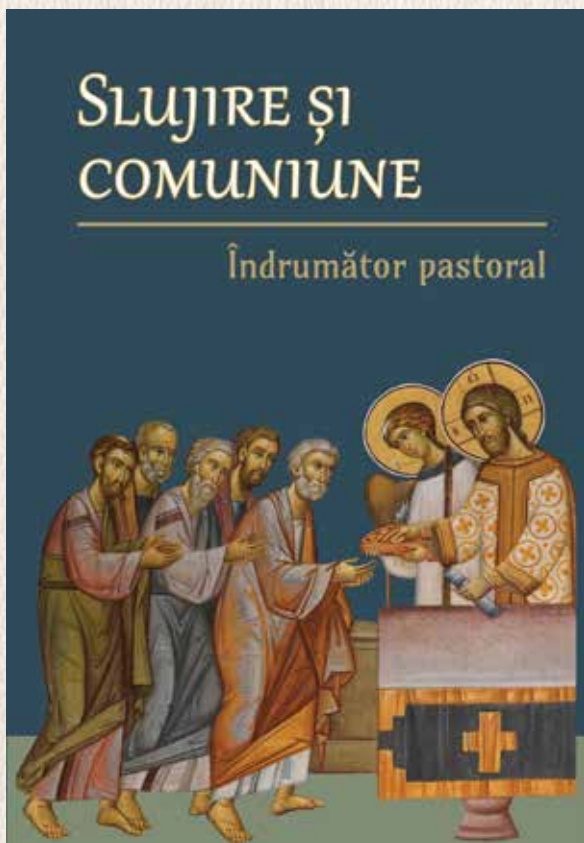
Sfântul Grigorie Palama (1296-1359) a fost, cu siguranță, nu doar cel mai reprezentativ teolog al Bisericii Ortodoxe din secolul al XIV-lea, ci, mai ales, cel care a reușit să sintetizeze în chip exemplar moștenirea duhovnicească lăsată de Părinții Bisericii”, a spus Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, în cuvântul de învățătură rostit în cea de-a doua duminică din Postul Mare. Înaltpreasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie la altarul de vară al Catedralei Arhiepiscopale din Râmnicu-Vâlcea.

Chiriarhul Râmnicului a arătat, totodată, că „opera teologică a Sfântului Grigorie Palama se dovedește a fi expresia cea mai autentică a învățăturii Bisericii Ortodoxe, ea nefiind altceva decât aprofundarea și continuatoarea, pe aceeași linie, a scrierilor Sfântului Dionisie Areopagitul, Părinților Capadocieni, Sfântului Maxim Mărturisitorul, Sfântului Ioan Damaschin și Sfântului Simeon Noul Teolog, sigur, cu anumite accente personale pe o învățătură sau alta.

Teologia Sfântului Grigorie Palama este o teologie trăită, ce prezintă un Dumnezeu viu și personal, și nu o ființă divină abstractă, ce rămâne în transcendent, fără o legătură personală cu oamenii și lumea. Legătura lui Dumnezeu Cel Întreit în Persoane cu lumea se face prin energiile Sale necreate, ce face posibilă cunoașterea lui Dumnezeu de către oameni. Energiile necreate dumnezeiești sunt realitățile divine dimprejurul lui Dumnezeu.

Învățătura despre lumina dumnezeiască a ocupat, de la început, o poziție centrală în teologia ortodoxă, iar Sfântul Grigorie Palama, în cuprinsul tuturor scrierilor sale, accentuează faptul că experiența Luminii sau slavei dumnezeiești, trăită de Părinții isihasți, este aceeași cu cea afirmată de Sfânta Scriptură și de Sfinții Părinți”, a încheiat Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului.

Începând cu anul 2020, Arhiepiscopia Râmnicului publică «Îndrumătorul pastoral», volum ce reunește studii dogmatice, morale, liturgice, misionare și catehetice alcătuite de profesori universitari și preoți vâlceni cu o bogată activitate misionară, întrucât lucrarea pastorală trebuie să fie în acord cu realitățile sociale, dar cu un pronunțat caracter apologetic.

Este nevoie, așadar, de îndrumare și de lectură, de aprofundarea cuvântului Sfintei Scripturi și a scrierilor Sfinților Părinți, de o permanentă formare duhovnicească a preotului, pentru a putea catehiza, pentru a sluji și pentru a conduce pe credincioși către mântuire.

† VARSANUFIE
Arhiepiscopul Râmnicului

COLEGIUL DE REDACȚIE

Președinte:

Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie
Arhiepiscopul Râmnicului

Vicepreședinte:

Pr. Dr. Mercurie Daniel Apostol
Vicar administrativ

Redactor-șef:

Pr. Constantin Olariu

Redactori:

Dragoș Cătălin Jumugă
Bogdan Ștefan Stroe

Secretar de redacție:

Andrei Ionescu

Tehnoredactare și grafică:

Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului

E-mail:

editurapraxis@gmail.com

Adresă:

Arhiepiscopia Râmnicului
Str. Arhiepiscopiei, Nr. 1, Râmnicu-Vâlcea
Cod. 240178, O.P. 4, C.P. 419, Județul Vâlcea

Revista PRAXIS Anul VI, Nr. 1
ianuarie - martie 2021
ISSN: 2457-5577 ISSN-L: 2457-5577

Miniatură de pe pomelnicul
de ctitor de la Mănăstirea
Dintr-un Lemn ce-l
înfățișează pe Domnitorul
Matei Basarab alături de
soția sa, Elena Doamna.

„De n-ar zidi Domnul casa, în
zadar s-ar osteni cei ce o zidesc;
de n-ar păzi Domnul cetatea,
în zadar ar priveghea cel ce o
păzește” (Psalmul CXXVI, 1)